Plaukstoši lauku apvidi-kā to sasniegt?

Mārtiņš Cimermanis

SIA «Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra»

Valdes priekšsēdētājs

Ilgtspējīgas nodarbinātības iespējas

- Lauku apvidos, liela nozīme ir kopīgiem ES un valsts ieguldījumiem infrastruktūrā un dabas un cilvēku kapitāla attīstībā.
- Lauku teritorijās būtu jāsaņem labāka piekļuve:

  - publiskajiem pakalpojumiem,

  - veselības aprūpei,

  - arodmācībām,

  - jaunu prasmju izkopšanas programmām.

Kopēja politika plaukstošiem lauku apvidiem

- Bažas par lauku iztukšošanos un nepieciešamību pēc kopīgas valsts politikas šī jautājuma risināšanā.
- Jāiesaistās visiem atbildīgajiem.

Kas nodrošinās plaukstošus lauku apvidus, var izvēlēties 3 svarīgākos

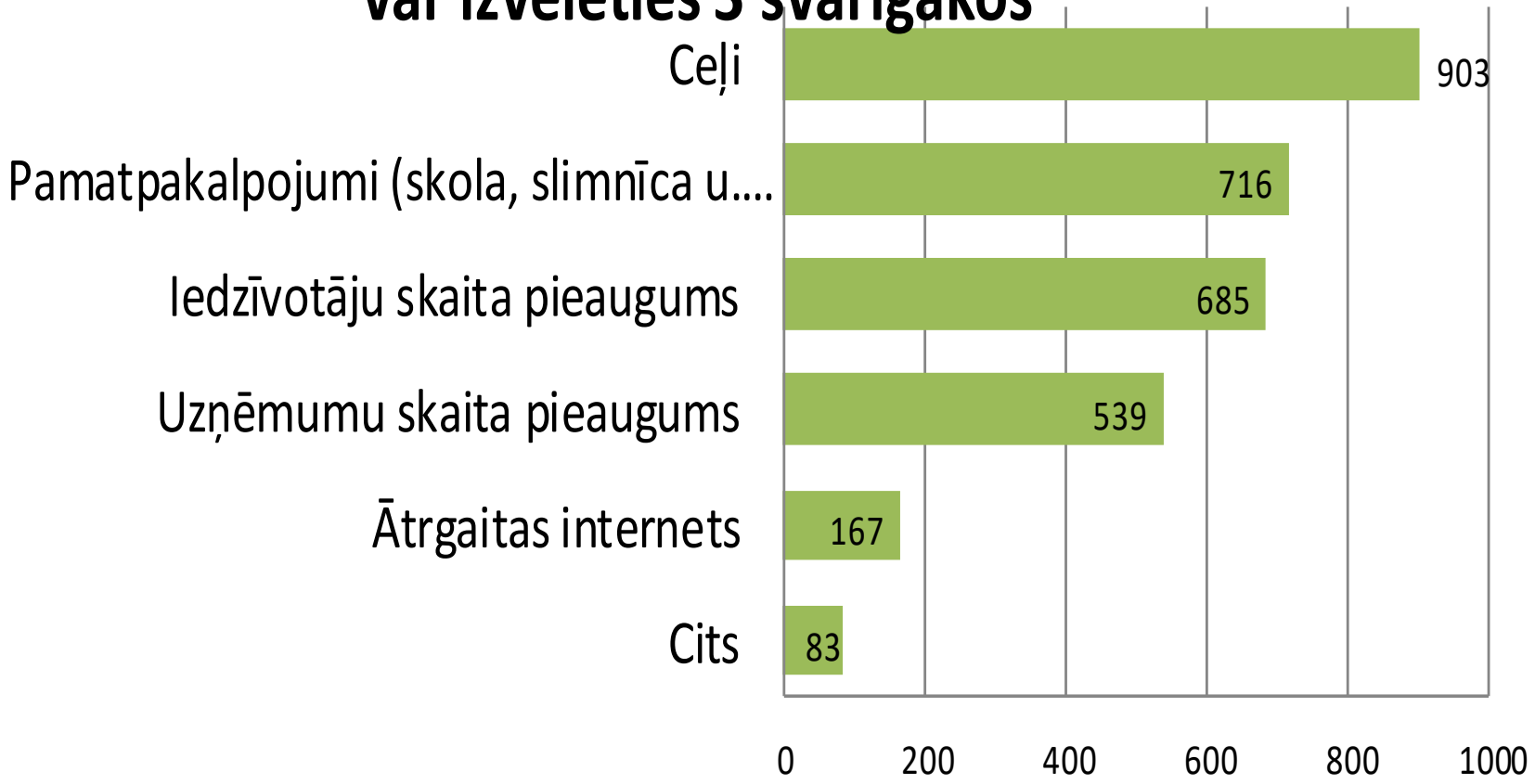

Viedais ciems

- Lauku reģions un kopiena, kas balstās uz savām esošajām stiprajām īpašībām un vērtībām, kā arī uz jaunu iespēju pilnveidošanu, lai radītu jaunu pievienoto vērtību.
- Tradicionālas lietas un jaunas pieejas tiek meklētas un uzlabotas, izmantojot digitālās komunikāciju tehnoloģijas, inovācijas un zināšanu labāku pielietojumu iedzīvotāju labā.
- “Vieds” nozīmē spēju izmantot jebkurus pieejamos resursus, domāt “ārpus rāmjiem” un savstarpēji sadarboties dažādos virzienos.

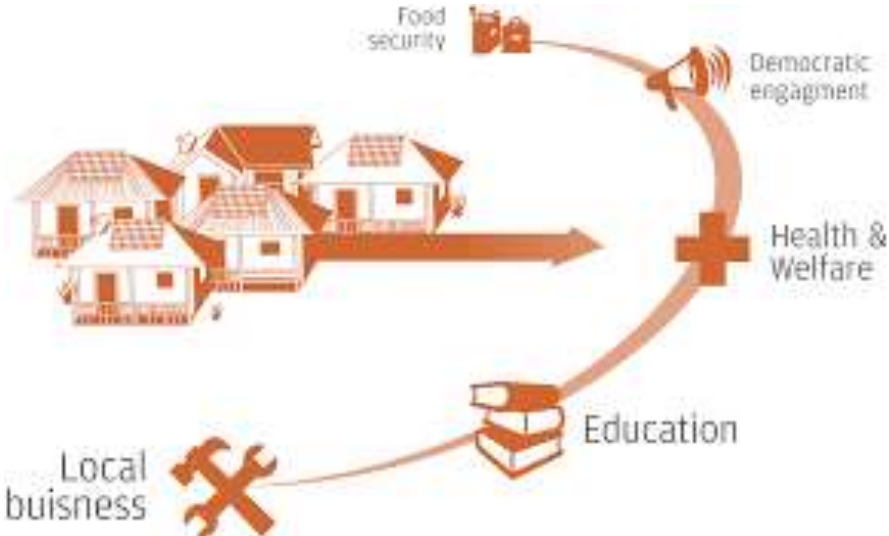

Viedais ciems

- **Viedo ciemu pamatā ir cilvēki**
- **Jēdziens "vieds" ietver digitālo tehnoloģiju izmantošanu brīžos, kad tas ir piemērojams,** – nevis tādēļ, ka tas ir mūsdienīgi vai moderni.
- **"Vieds" nozīmē domāt arī ārpus ciema**.
- **"Vieds" nozīmē jaunu sadarbību un jaunu sadarbības formu attīstību, –** sadarbība notiek no apakšas uz augšu un no augšas uz leju.
- **"Vieds" nozīmē domāt pašam par sevi**,– galvenais uzsvars tiek likts uz vietējiem iedzīvotājiem un viņu spēju vietējo resursu izmantošanai, pielietojot savas zināšanas un uzņemoties iniciatīvu.

Atbalsts viedo ciemu iniciatīvai

- Nodrošinām tematiskās konsultācijas
- Izstrādājam un organizējam apmācību, veicot ekonomiskos aprēķinus.
- Viedo ciemu idejas popularizēšana - pieredzes apmaiņas braucieni un nodrošināta publicitāte.

Alsunga

- 2.mazākais Latvijas novads pēc iedzīvotāju skaita (1403 iedz.)
- Pašvaldība ar vienas pakāpes pārvaldību
- Suitu kultūrtelpa
- 20 biedrības
- 10 ES programmu projekti 2017.g.
- Vēl 8 LEADER projekti 2017./2018.g.

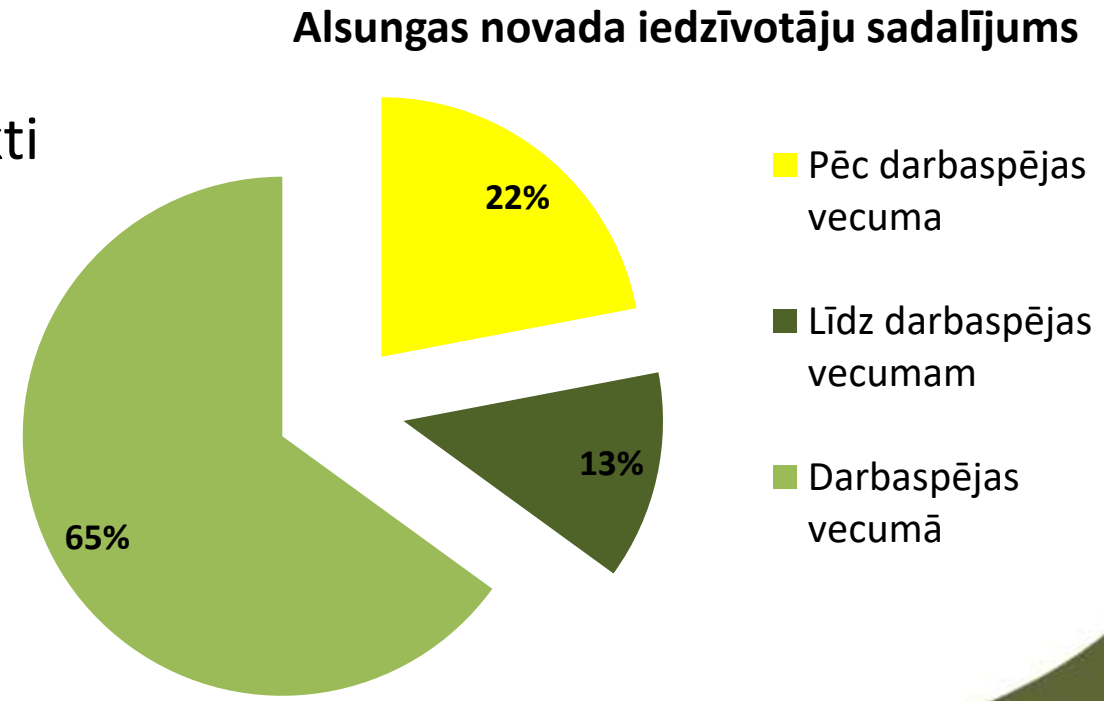

Stiprās puses

- Suitu kultūra
- Pašvaldība tuvu iedzīvotājiem
- Aktīvi iedzīvotāji
- Pieejami sabiedriskie pakalpojumi

Vājās puses

- Nevēlēšanās mainīties
- Nepietiekams finansējums infrastruktūras attīstībai (ceļi, dzīvokļi, ūdens, kanalizācija)
- Cilvēku trūkums
- «Raksturs»
- Pārliecība, ka visas problēmas jāatrisina pašvaldībai

Iespējas

- Ar tūrismu saistītas mazās uzņēmējdarbības attīstība
- Seniori – pakalpojumu sniedzēji

Draudi

- Novadu reforma (zudīs iespēja pašiem lemt par savām vajadzībām un naudu)
- Jaunu cilvēku īpatsvara vēl straujāka samazināšanās

Ilgtermiņa mērķi

- **Ilgtspējīga lauku pakalpojuma izveide**, izveidojot amatnieku, mājražotāju un lauksaimnieku kooperatīvus, kā arī uzņēmēju un pašvaldības sadarbība, lai kopīgi izstrādātu un plānotu savus pakalpojumus
- **E-pakalpojumu izstrāde**, sadarbojoties pašvaldībai, sabiedriskām organizācijām un uzņēmumiem, lai uzlabotu iedzīvotāju apkalpošanas kvalitāti...

- **Ciemata infrastruktūras energoefektivitātes paaugstināšana**, izmantojot digitālās un sakaru tehnoloģijas, piemēram, apkures katlu nomaiņa pret attālināti regulējamiem (...) tādejādi radot iespēju ciematam līdzekļu ietaupījumu ieguldīt attīstības projektos.

- **Izveidot ilgtermiņa stratēģiju virzībai uz ilgtspējīgu attīstību**, īpaši akcentējot iedzīvotāju izglītošanu resursu taupīgā izmantošanā un izlietotā iepakojuma, videi kaitīgo preču, elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumu reģenerācijā...

LEADER vīzija

- Ar dzīvi apmierināts cilvēks laukos, kas spēj realizēt savas ekonomiskās un sociālās vajadzības pēc iespējas tuvāk dzīvesvietai.

- LEADER tulkojumā no franču valodas (Liaison Entre Actions pour le Développement de L'Economie Rurale) nozīmē “mērķtiecīgas un koordinētas rīcības lauku ekonomikas attīstībai”

Kā to sasniegt?

Aptauja

- **«Sniedz atbildi par iespējām lauku teritorijas attīstībai»**
- **Mērķis:** novērtēt sabiedrības iesaisti vietējās teritorijas attīstības procesos un noskaidrot informētību par vietējo iniciatīvu, un LEADER pieeju.
- **Notika no 7.novembra līdz 27.novembrim**
- **605 respondenti**
- **Vidējais respondentu vecums 43,7 gadi**

Respondentu apdzīvotās vietas

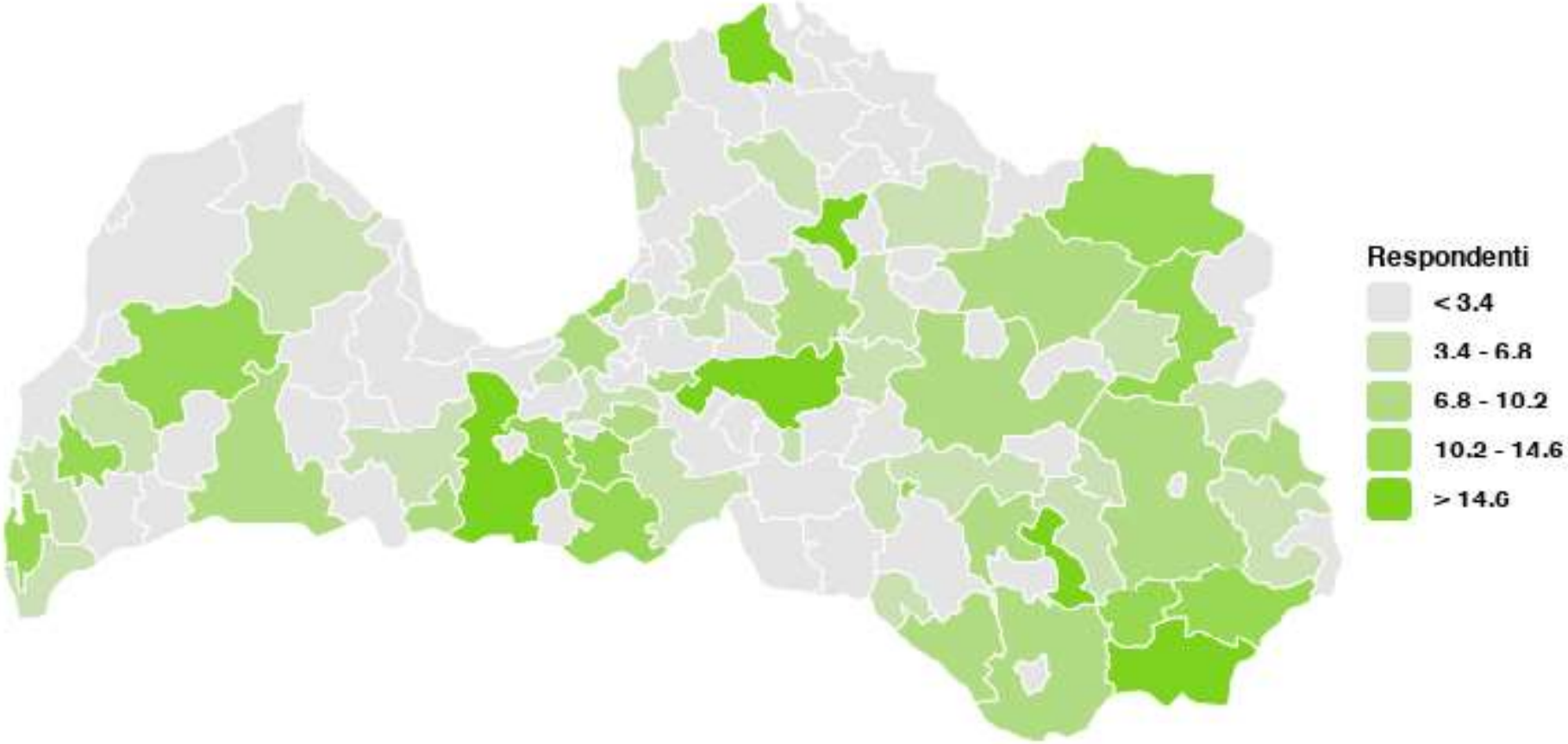

Respondentu nodarbošanās

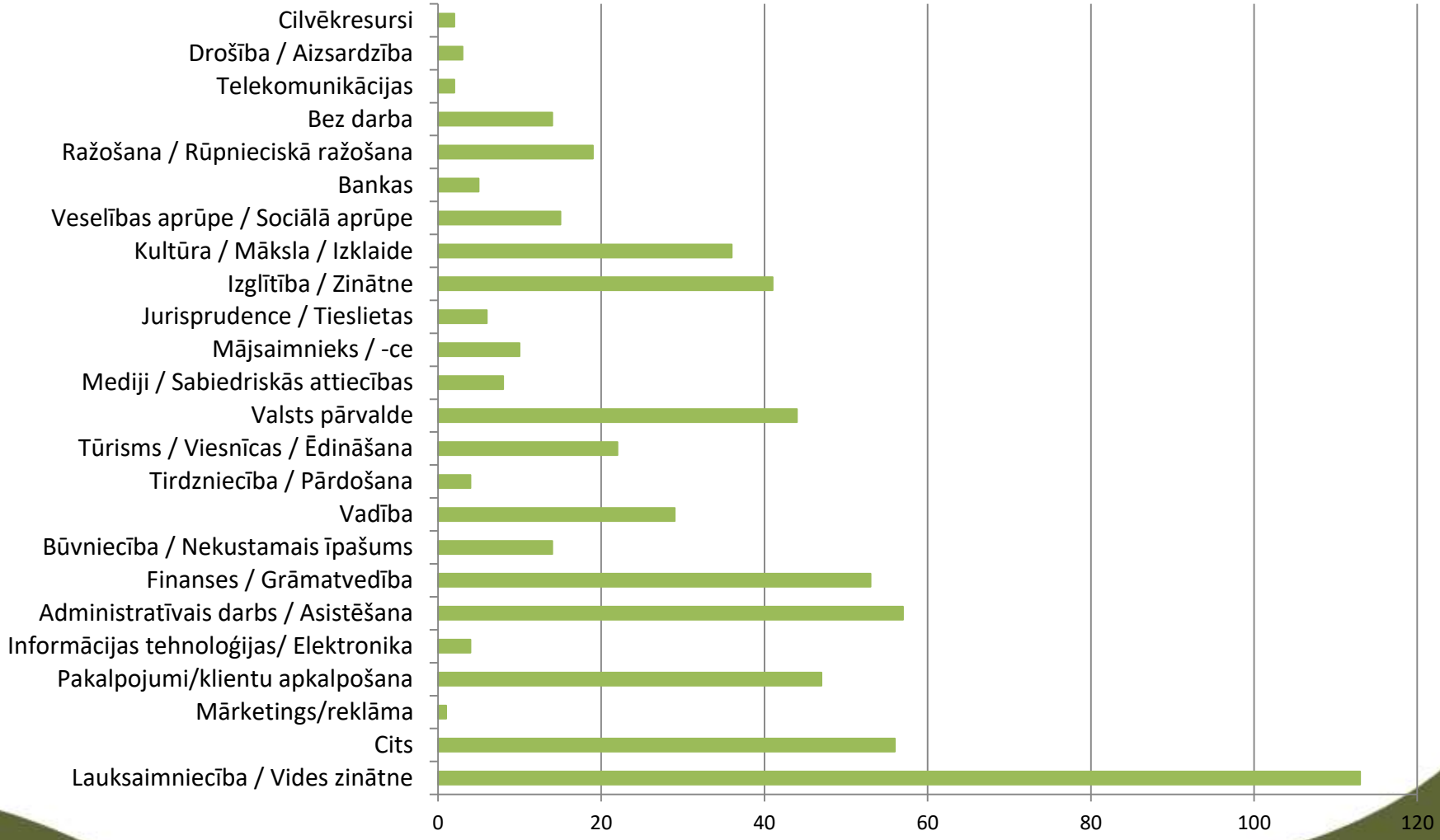

Respondentu izglītība

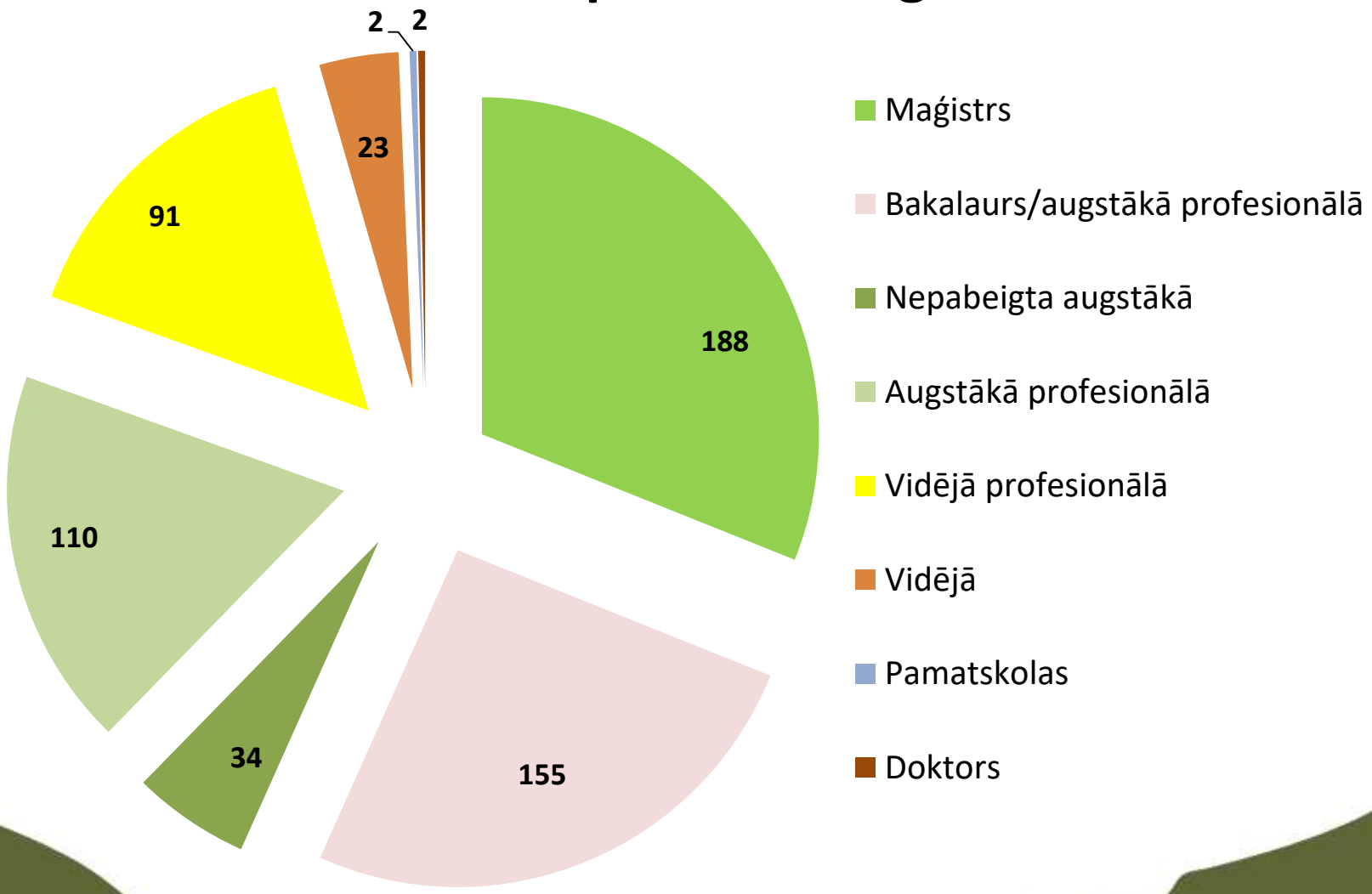

Vai esat dzirdējis/-usi par LEADER pieeju?

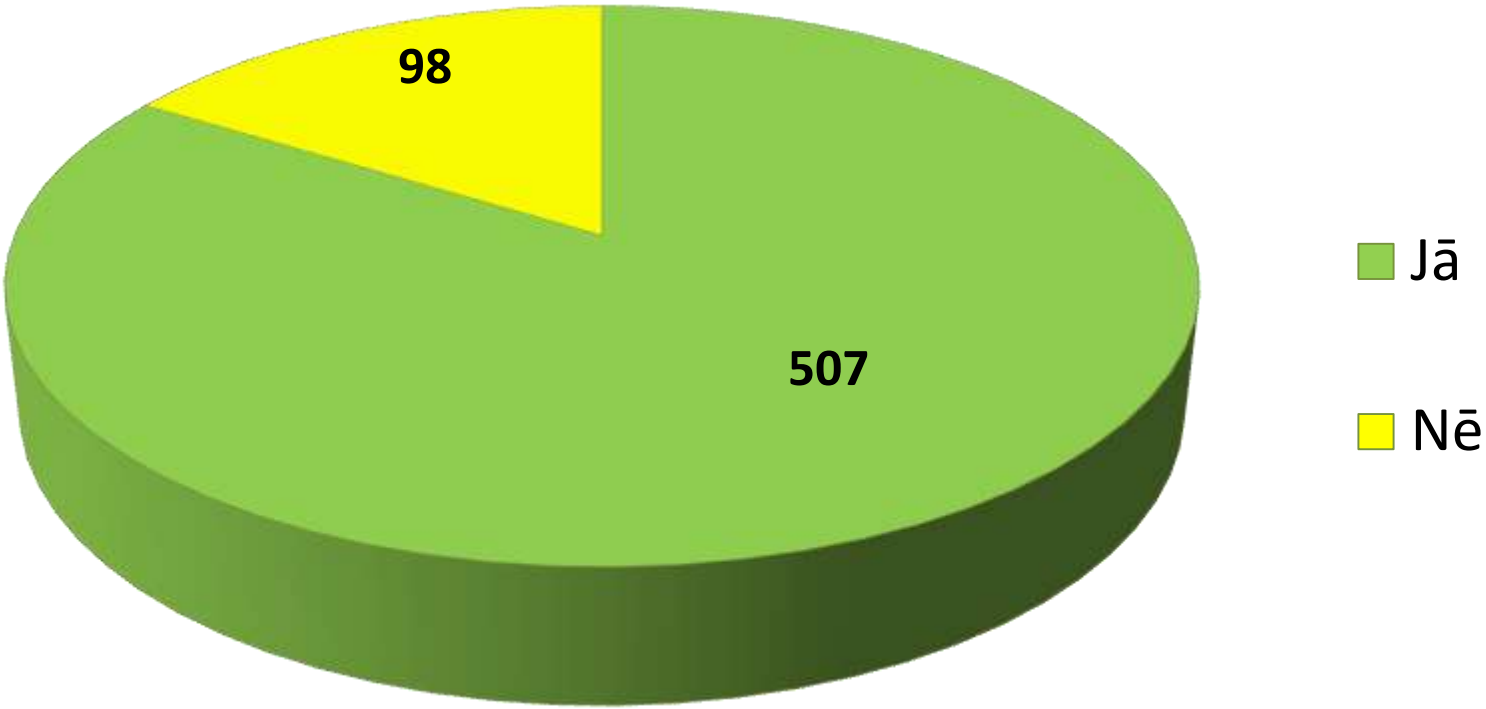

Kas var iesniegt projektus LEADER programmā?

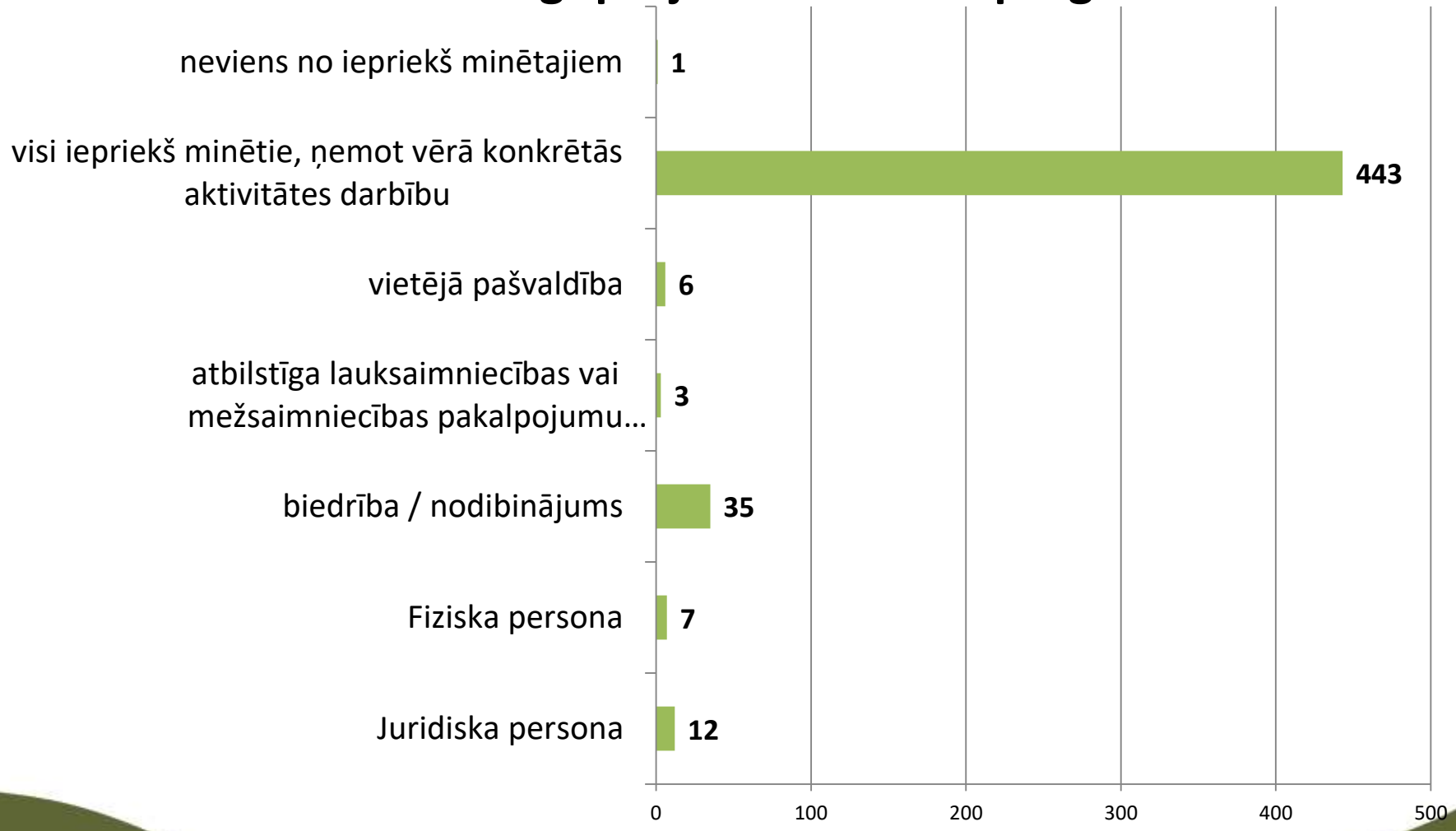

Cik liela loma, Jūsuprāt, ir pašvaldībām LEADER programmas īstenošanā?

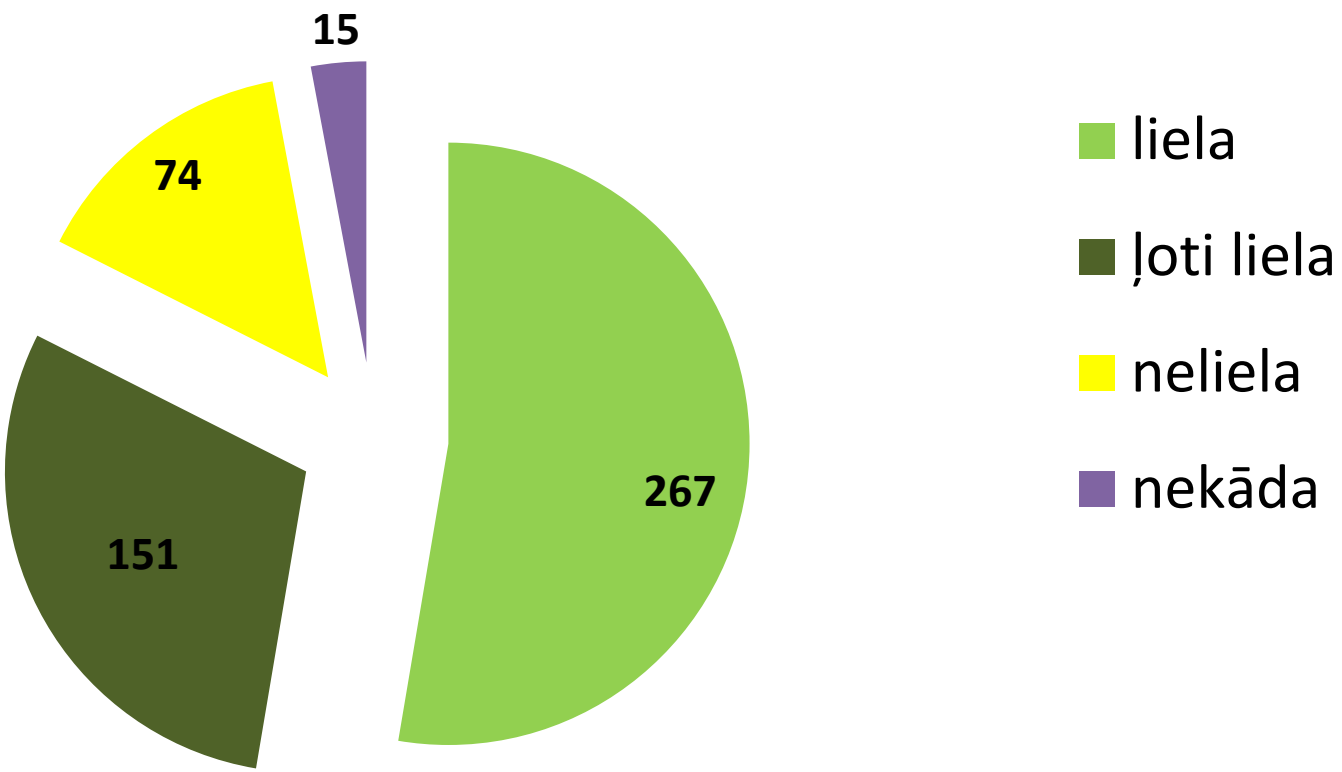

Vai Jūs zināt, kas ir vietējā rīcības grupa/partnerība?

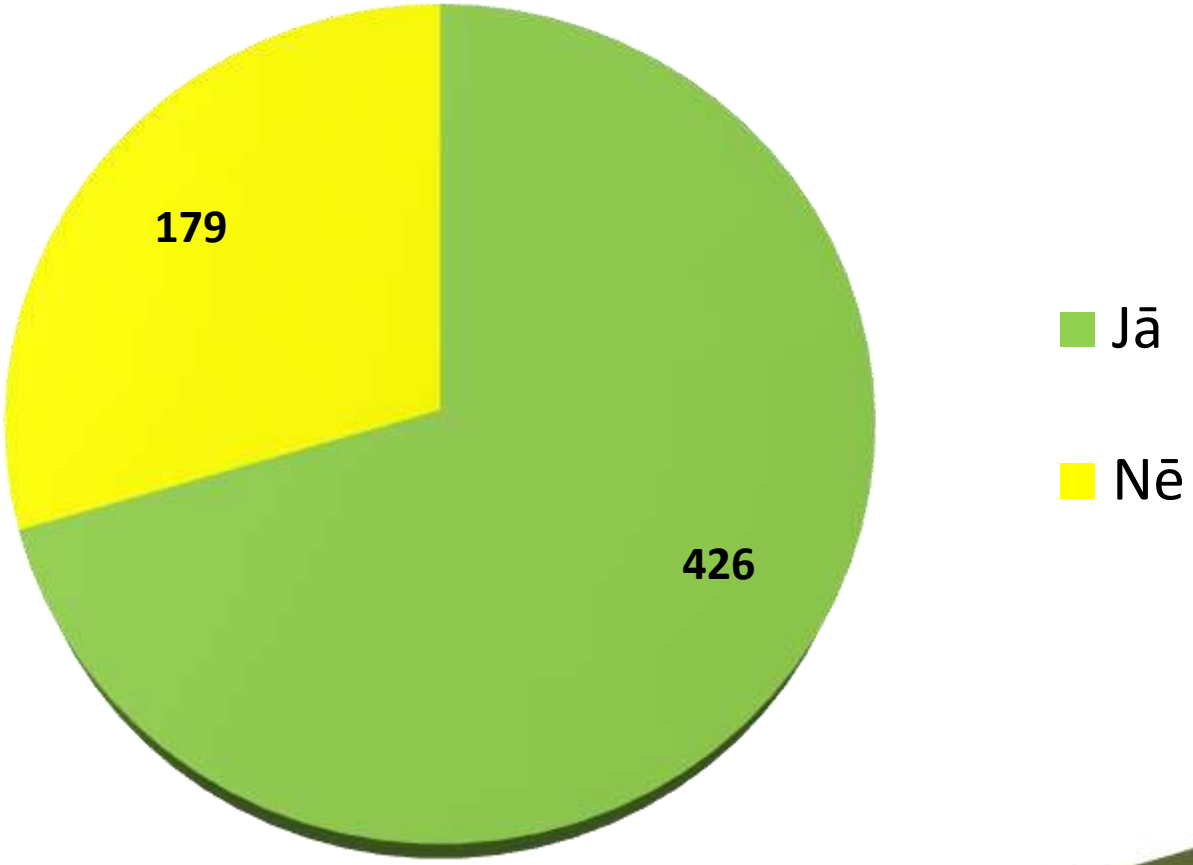

Cik reižu minēta kāda no VRG

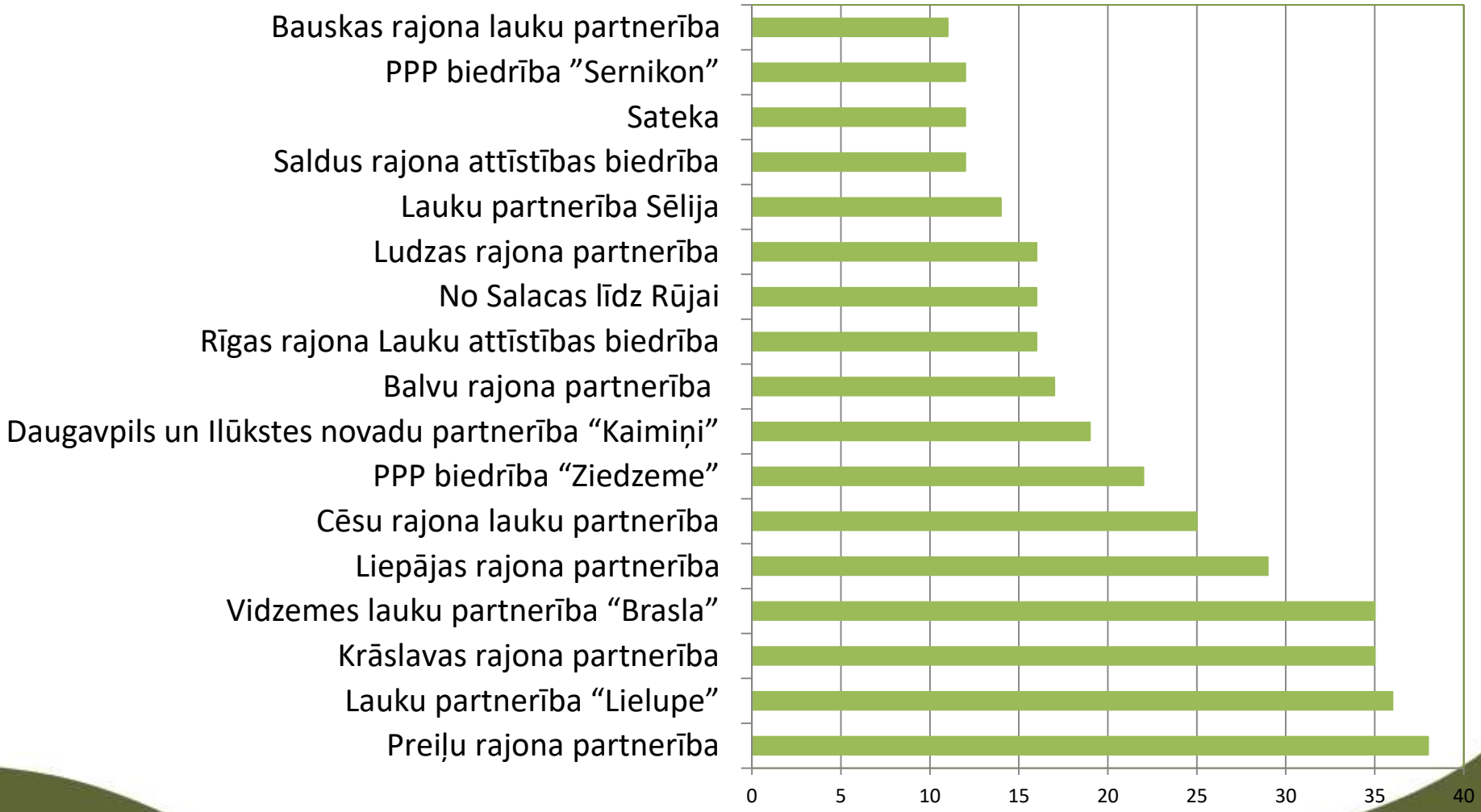

Cik reižu minēta kāda no VRG

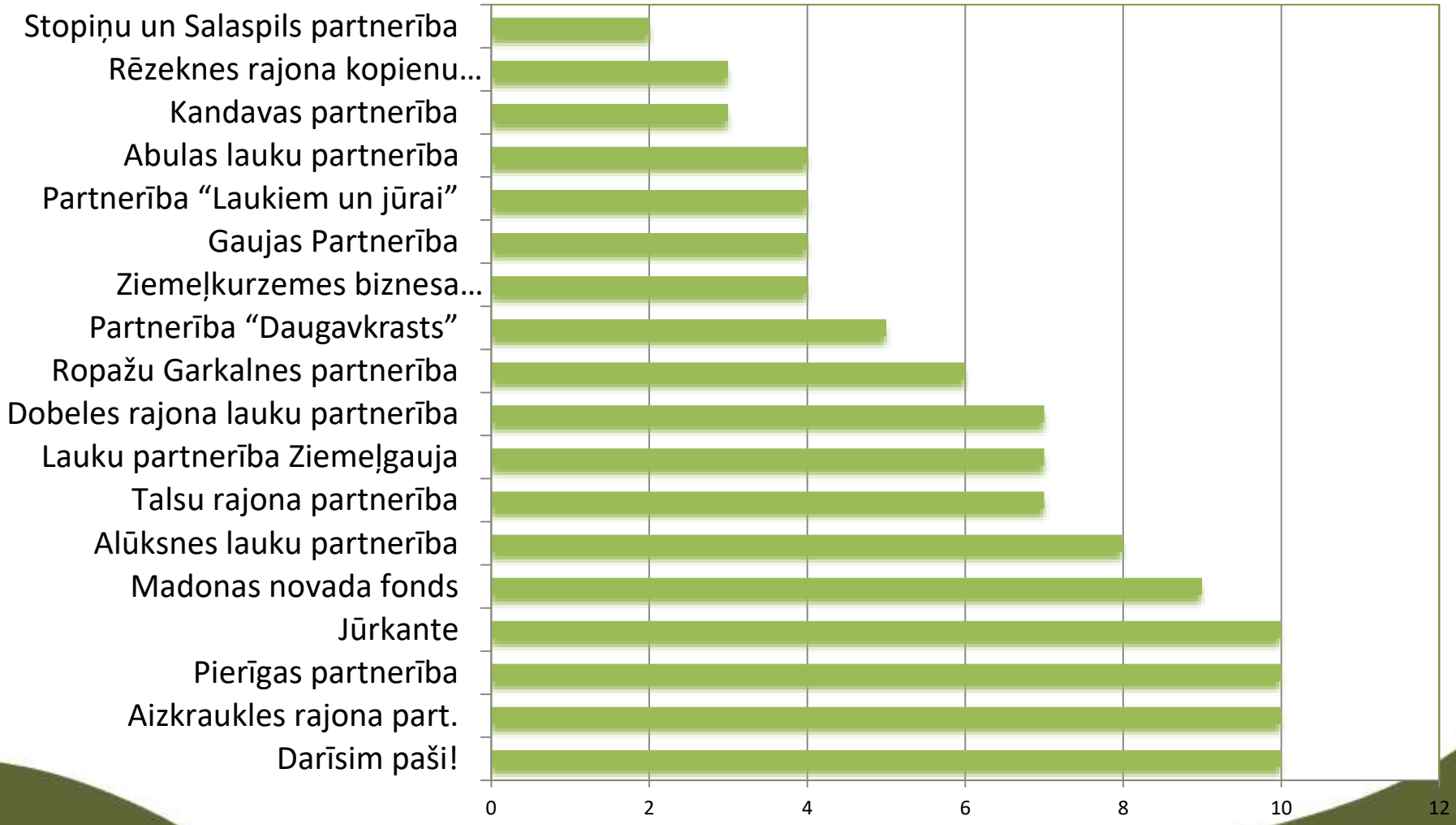

Vai Jūs esat iesaistījies/-usies savas apdzīvotās teritorijas vietējā iniciatīvā?

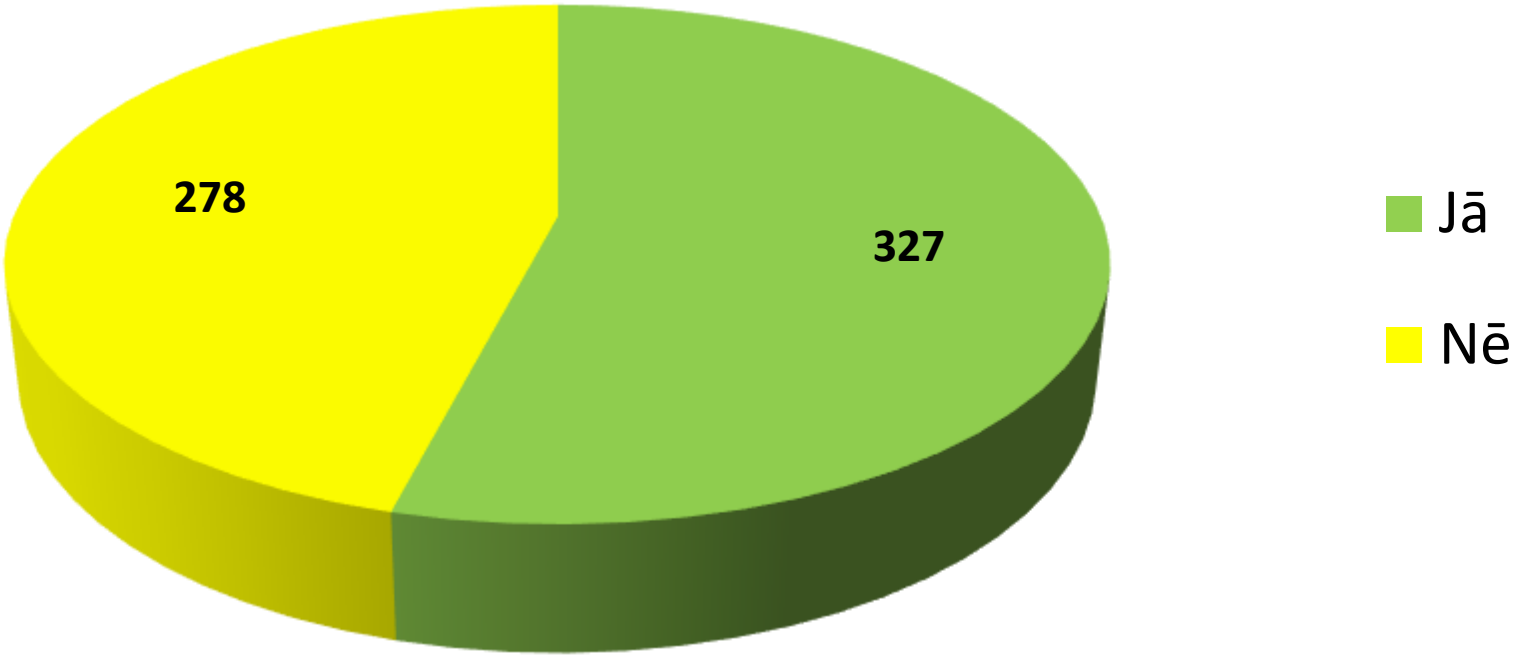

Neesat iesaistījies/-usies tāpēc ka:

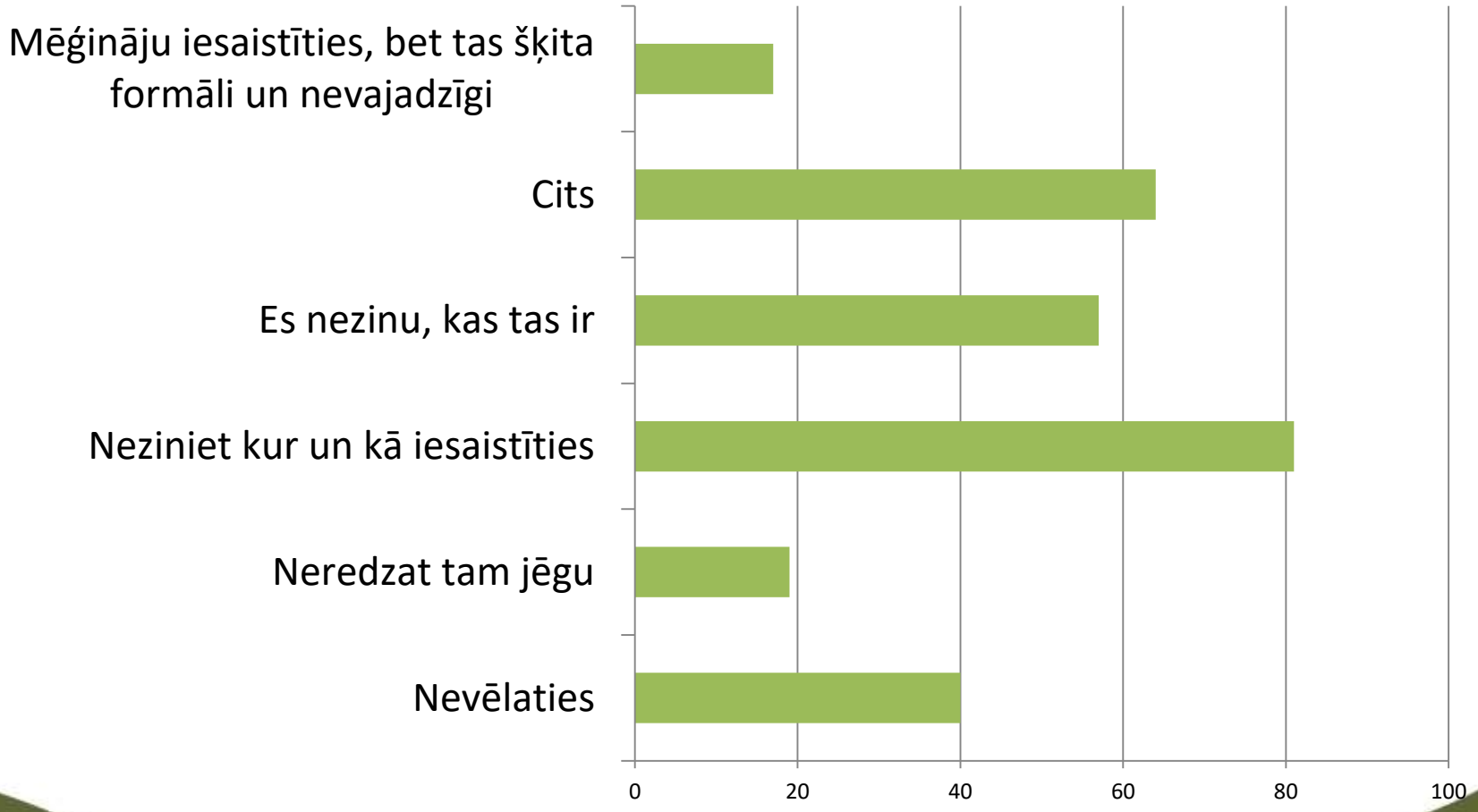

Vai Jūsu ikdienas dzīvi ir kaut kā ietekmējuši LEADER programmas projekti? (piemēram, brīvā laika aktivitātes, bērnu laukumi, āra trenažieri, jauni uzņēmumi, dažādi pakalpojumi, dabas takas, telpu labiekārtošana)

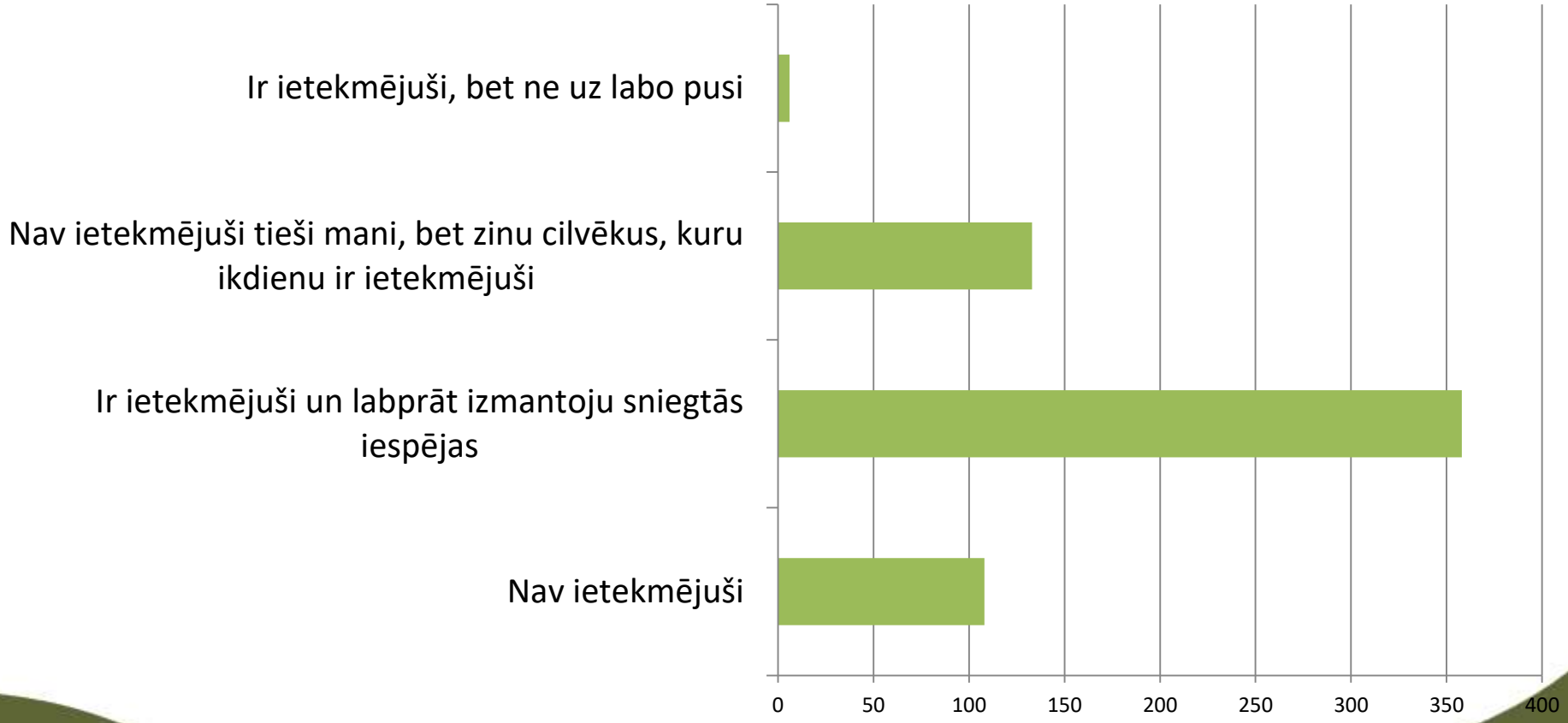

Kādus vietējās attīstības jautājumus vajadzētu risināt Jūsu teritorijā?Atzīmējiet,Jūsuprāt,2 svarīgākos!

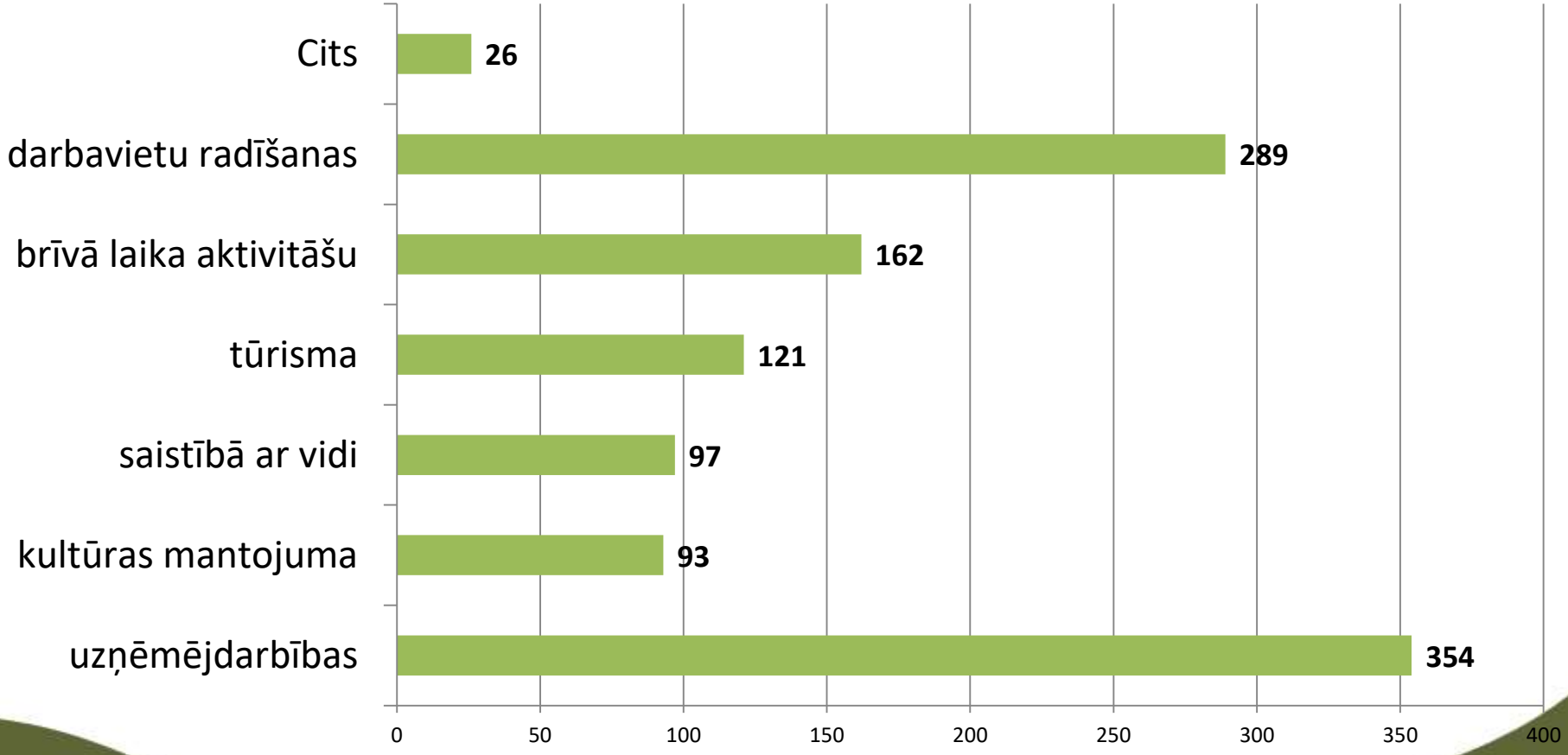

Secinājumi

- Lielākā daļa respondenti ir dzirdējuši par LEADER pieeju un var arī minēt konkrētas VRG.
- Ne visi respondenti, kas atzīmēja, ka zina, kas ir VRG, tiešām var kādu nosaukt, tiek minētas dažādas citas, iespējams, iesaistītas NVO.
- Šobrīd LEADER programma aptver iedzīvotājiem būtiskus jautājumus, tomēr tiek uzsvērts, ka ir svarīgi sakārtoti ceļi un iespējas strādāt attālināti.
- Lielākā daļa respondentu labprāt izmanto LEADER programmas projektu sniegtās iespējas.
- Diezgan liela daļa no respondentiem nav iesaistījušies vietējā iniciatīvā, ir arī tādi, kas uzskata, ka, ja viņu projekti nav apstiprināti, tad viņi nav varējuši iesaistījušies.
- Lielākā daļa aptaujas respondentu ir no Krāslavas, Jelgavas, Preiļu un Mazsalacas novadiem.

LATVIJAS LAUKU KONSULTĀCIJU UN IZGLĪTĪBAS CENTRS

Lauku tīkls

NACIONĀLAIS ATTĪSTĪBAS PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai

Paldies!